

Rusya tarihine farklı bir bakış

Yapı Kredi Yayınları

(YKY), Türk okurunun daha önce "Stalin: Kızıl Çar'ın Sarayı", "Genç Stalin", "Kudüs: Bir Şehrin Biyografisi" eserleriyle tanıdığı, Niall Ferguson ile birlikte yeni nesil İngiliz tarihçiliğinin prenslerinden Simon Sebag Montefiore'nin 2017 yılında pek çok yayın organı tarafından yılın en önemli eserlerinden biri seçilen Romanovlar'ı Türkçeye kazandırdı. Yaşadıkları dönemde yeryüzünün altıda birine hükmeden Rus çarlık ailesi Romanovlar, modern çağın en başarılı hanedanı olarak biliniyor. Romanov hanedanına mensup 20 hükümdar 1613'ten çarlığın 1917 Devrimi'yle yıkılışına kadar, yani 304 yıl boyunca hüküm sürdü. Korkunç İvan döneminde başlayan bu hâkimiyet, Rasputin döneminde son buldu. Rusya, bu dönemde Osmanlı devleti başta olmak üzere Fransızlara ve İngilizlere karşı birçok zafere imza attı. Rus çarlığının bu dönemde aldığı iki çarpıcı yenilgi var: Sadrazam Baltacı Mehmet Paşa, 1711'de Rus ordusunu Prut nehrinde (bugünkü Moldova) kısırdı. Zor durumda kalan Petro barış istemek zorunda kaldı. Osmanlı da bu teklifi kabul etti. İngiltere, Fransa ve Osmanlı Devleti ittifak kurarak 1853'te Kırım'da Rusya'yı mağlup etti. 752 sayfalık Romanovlar'da bir bölümü dehadan, bir bölümü delilikten nasiplenmiş ama hepsi kutsal otokrasi fikrinden ve emperyal hurstan ilham almış 20 çar ile çariçenin tarihi anlatılıyor. Montefiore, sürükleyici anlatımıyla onların sınırsız iktidarla ve imparatorluk kurmaya dönük acımasızlıkla belirlenen, saray entrikalarının, aile çekişmelerinin ve çılginca savurganlığın gölgesinde kalan gizli dünyasını gözler önüne seriyor.

Bu sahnenin geniş oyuncu kadrosunda maceraperestler, saraylılar, devrimciler ve şairler, ayrıca Korkunç İvan'dan Tolstoy'a, Kraliçe Victoria'dan Lenin'e kadar uzanan tarihsel kişilikler yer alıyor. Kitabın sonunda ise son derece etkileyici bir dille Nikolay ve Aleksandra çifti, Rasputin'in yükselişi ve öldürülüşü, savaş ve devrim, bütün ailenin feci bir vahşetle katledilişi anlatılıyor. Yeni arşiv araştırmalarına dayanan ve parlak bir edebi üslupla kaleme alınan Romanovlar hem büyüleyici bir zafer ve trajedi, aşk ve ölüm hikâyesi, hem genel bir iktidar incelemesi hem de Rusya'ya bugün bile damga vuran imparatorluğun portresi. Montefiore, İstanbul'a da düşkün bir tarihçi. Nitekim BBC için İstanbul'a dair beğenilen bir belgesele imza atmıştı.

